

Ostatnie wydarzenia polityczne na Węgrzech

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 16 lutego 2012 r. w sprawie ostatnich wydarzeń politycznych na Węgrzech (2012/2511(RSP))

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 2, 3, 4, 6 i 7 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE), art. 49, 56, 114, 167 i 258 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej i Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (EKPC), dotyczące poszanowania, ochrony i promowania praw podstawowych,
- uwzględniając węgierską ustawę zasadniczą, którą Zgromadzenie Narodowe Republiki Węgierskiej przyjęło w dniu 18 kwietnia 2011 r. i która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2012 r. (zwaną dalej „nową konstytucją”), oraz przepisy przejściowe węgierskiej ustawy zasadniczej, które Zgromadzenie Narodowe przyjęło w dniu 30 grudnia 2011 r. (zwane dalej „przepisami przejściowymi”),
- uwzględniając opinie nr CDL(2011)016 i CDL(2011)001 Europejskiej Komisji na rzecz Demokracji i Prawa (Komisji Weneckiej) w sprawie nowej konstytucji Węgier oraz w sprawie trzech kwestii prawnych nasuwających się w związku z procesem opracowywania nowej konstytucji Węgier,
- uwzględniając rezolucję Parlamentu Europejskiego z dnia 10 marca 2011 r. w sprawie ustawy medialnej na Węgrzech¹ oraz rezolucję Parlamentu Europejskiego z dnia 5 lipca 2011 r. w sprawie zmiany węgierskiej konstytucji²,
- uwzględniając komunikat Komisji w sprawie artykułu 7 Traktatu o Unii Europejskiej zatytułowany „Poszanowanie i upowszechnianie wartości, na których opiera się Unia” (COM(2003)0606 final),
- uwzględniając ustanowienie w październiku 2011 r. przez wiceprzewodniczącą Komisji Europejskiej Neelie Kroes grupy wysokiego szczebla ds. wolności i pluralizmu mediów,
- uwzględniając oświadczenia Rady i Komisji złożone na posiedzeniu plenarnym Parlamentu Europejskiego w dniu 18 stycznia 2012 r. w sprawie niedawnych wydarzeń politycznych na Węgrzech, a także wysłuchanie, jakie odbyło się w dniu 9 lutego 2012 r. w Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych,
- uwzględniając decyzję Komisji Europejskiej z dnia 17 stycznia 2012 r. o wszczęciu przeciwko Węgrom przyspieszonego postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego w związku z kwestią niezależności ich banku centralnego i organów zajmujących się ochroną danych, a także w związku ze środkami dotyczącymi sądownictwa,
- uwzględniając art. 110 ust. 2 Regulaminu,

¹ Teksty przyjęte, P7_TA(2011)0094

² Teksty przyjęte, P7_TA(2011)0483

- A. mając na uwadze, że Unia Europejska opiera się na wartościach, jakimi są demokracja i państwo prawa, jak określa art. 2 TUE, na wyraźnym poszanowaniu praw podstawowych i wolności, jak przewiduje Karta praw podstawowych Unii Europejskiej i EKPC, a także na uznaniu mocy prawnej wspomnianych praw, wolności i zasad, co znajduje dalsze potwierdzenie w bliskim przystąpieniu UE do EKPC;
- B. mając na uwadze, że obecne państwa członkowskie i państwa przystępujące, a także UE mają obowiązek dopilnowania, by treść ich prawa i stosowane procedury były zgodne z prawem i wartościami UE, ujętymi w szczególności w kryteriach z Kopenhagi, z Kartą praw podstawowych i EKPC, a także by litera i duch przyjmowanego prawodawstwa nie były sprzeczne z tymi wartościami i instrumentami;
- C. mając na uwadze, że w dniu 18 kwietnia 2011 r. Węgry przyjęły nową konstytucję, której uchwalenie i niektóre przepisy Parlament Europejski poddał krytyce w rezolucji z dnia 5 lipca 2011 r., w której wezwał rząd węgierski do rozwiązania kwestii i zaradzenia zastrzeżeniom podniesionym przez Komisję Wenecką oraz zwrócił się do Komisji Europejskiej, żeby przeprowadziła gruntowny przegląd i analizę nowej konstytucji i ustaw kardynalnych uchwalonych na jej mocy, tak by sprawdzić, czy są one spójne z literą i duchem wspólnotowego dorobku prawnego, w szczególności z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej;
- D. mając na uwadze, że uchwalenie ustaw kardynalnych wywołało zastrzeżenia w kilku dziedzinach, zwłaszcza w kwestii niezawisłości wymiaru sprawiedliwości, niezależności banku centralnego, niezależności organu właściwego dla ochrony danych, sprawliwych warunków konkurencji politycznej i zmian politycznych, a także tzw. ustawy o stabilności, która poddaje system podatku dochodowego pod decyzję podejmowaną większością dwóch trzecich głosów, oraz ustaw kardynalnych, które przyznają obecnej większości wyłączne prawo mianowania urzędników na niezwykle długą kadencję, co narusza zdolność zarządczą przyszłych rządów;
- E. mając na uwadze, że nowy przewodniczący krajowej rady sądownictwa i prokurator generalny będą mieli prawo przekazywania spraw sądom, co narusza zasadę dostępu do sądu i sprawliwego procesu oraz niezawisłość sądownictwa;
- F. mając na uwadze, że zgodnie z nową konstytucją i jej przepisami przejściowymi nazwę Sądu Najwyższego zmieniono na „Kúria”, zaś sześcioletnią kadencję poprzedniego prezesa Sądu Najwyższego zakończono przed czasem po upływie dwóch lat;
- G. mając na uwadze, że nowa konstytucja przewiduje obniżenie obowiązkowego wieku emerytalnego sędziów i prokuratorów z dotychczasowych 70 lat do 62 lat, z wyjątkiem prezesa Kúrii i prokuratora generalnego, co może skutkować dyskryminacją i doprowadzi do przejścia na emeryturę ok. 300 sędziów, co stanowi poważną ingerencję w niezależną działalność sądownictwa;
- H. mając na uwadze, że zgodnie z postanowieniami nowej konstytucji poprzedni system czterech komisarzy parlamentarnych zredukowano do jednego, kończąc przed czasem sześcioletnią kadencję komisarza ds. ochrony danych i wolności informacji i przekazując jego kompetencje nowopowstałemu organowi, co stanowi poważną ingerencję w niezależność ww. komisarza;
- I. mając na uwadze, że parlament węgierski uchwalił kilka ustaw ze skutkiem wstecznym, co

narusza jedną z podstawowych zasad prawa europejskiego, czyli zasadę, zgodnie z którą prawo nie działa wstecz;

- J. mając na uwadze, że uchwalona niedawno ustawa o kościołach i wyznaniach religijnych zawiera nadzwyczajnie restrykcyjne zasady rejestracji kościołów i poddaje rejestrację zatwierdzeniu przez parlament większością dwóch trzecich głosów;
- K. mając na uwadze, że zgodnie z przepisami konstytucji znacznie ograniczono kompetencje węgierskiego trybunału konstytucyjnego w zakresie kontroli ustaw dotyczących budżetu;
- L. mając na uwadze, że jak stwierdzono w sprawozdaniu Komisji Weneckiej, powodem do niepokoju jest znaczna liczba spraw delegowanych – w celu szczegółowego określenia – do ustaw kardynalnych wymagających większości stanowiącej dwie trzecie, w tym spraw, które powinny być przedmiotem zwykłego procesu politycznego i w których zazwyczaj decyzję podejmuje zwykła większość;
- M. mając na uwadze, że wiceprzewodnicząca Komisji Europejskiej Viviane Reding podkreśliła, iż Komisja Europejska zamierza sprawdzić, czy nowy sposób organizacji systemu sądowego na Węgrzech wpływa na niezależność sądownictwa; mając na uwadze, że wiceprzewodnicząca Komisji Europejskiej Neelie Kroes oraz przywódczyni grupy wysokiego szczebla ds. wolności i pluralizmu mediów Vaira Vike Freiberga wielokrotnie wyrażały swoje zaniepokojenie kwestią wolności i pluralizmu mediów na Węgrzech;
- N. mając na uwadze, że przewodniczący Komisji Europejskiej José Manuel Barroso dnia 18 stycznia 2012 r. podkreślił, że wyrażono zaniepokojenie dotyczące nie tylko aspektów prawnych, ale również jakości demokracji na Węgrzech, i zaapelował do węgierskich władz, by przestrzegały reguł demokracji i wolności oraz by zastosowały te reguły nie tylko co do zasady, ale również w praktyce, a także w węgierskim życiu politycznym i społecznym;
- O. mając na uwadze, że dnia 17 stycznia 2012 r. Komisja Europejska rozpoczęła przeciwko Węgrom postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego w odniesieniu do trzech kwestii: niezależności węgierskiego banku centralnego, obniżenia obowiązkowego wieku emerytalnego sędziów określonego w ustawie zasadniczej Węgier oraz niezależności organu ochrony danych; ponadto Komisja zwróciła się do węgierskich władz o przekazanie dodatkowych informacji na temat kwestii niezależności sądownictwa;
- P. mając na uwadze, że w swoim sprawozdaniu z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie sytuacji praw podstawowych w Unii Europejskiej (2009) – kwestie instytucjonalne po wejściu w życie traktatu lizbońskiego¹ Parlament Europejski wezwał do „nadania dalszego biegu komunikatowi z 2003 r. w sprawie art. 7 Traktatu o Unii Europejskiej, żeby określić przejrzysty i spójny sposób zaradzania ewentualnym naruszeniom praw człowieka i odpowiednio korzystać z art. 7 TUE w oparciu o nową architekturę praw podstawowych”;
- Q. mając na uwadze, że węgierski rząd, a zwłaszcza premier Węgier w piśmie skierowanym do Komisji Europejskiej i do Parlamentu Europejskiego zasygnalizował swoją gotowość do zajęcia się problemami, które doprowadziły do wszczęcia postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, do zmiany odnośnego ustawodawstwa i do kontynuowania współpracy z instytucjami europejskimi po

¹ Teksty przyjęte, P7_TA(2010)0483

zakończeniu postępowania sądowego;

- R. mając na uwadze, że Parlament Europejski odgrywa rolę w procesie kontroli przestrzegania podstawowych praw, wolności i zasad we wszystkich 27 państwach członkowskich, co zapisano w europejskim dorobku prawnym;
1. wyraża poważne zaniepokojenie sytuacją na Węgrzech w odniesieniu do funkcjonowania demokracji, państwa prawa, poszanowania i ochrony praw człowieka i praw socjalnych, stosowania systemu kontroli i równowagi, a także zasad równości i niedyskryminacji;
 2. kierując się wspólnym interesem obywateli Węgier i Unii Europejskiej, wzywa węgierskie władze, aby zastosowały się do zaleceń, zastrzeżeń i wymogów Komisji Europejskiej, Rady Europy oraz Komisji Weneckiej dotyczących wyżej wspomnianych kwestii oraz by odpowiednio zmieniły odnośne przepisy, przy poszanowaniu podstawowych wartości i norm Unii Europejskiej;
 3. przyjmuje do wiadomości zobowiązanie Komisji Europejskiej, Rady Europy i Komisji Weneckiej do dokładnego przeanalizowania zgodności węgierskiego ustawodawstwa z literą i duchem unijnego prawodawstwa;
 4. wzywa Komisję Europejską, pełniącą rolę strażnika traktatów, do ścisłej kontroli ewentualnych poprawek i procesu wdrażania wspomnianych przepisów oraz ich zgodności z literą i duchem unijnych traktatów, a także do przeprowadzenia dogłębnej analizy w trosce o to, by:
 - a. sądownictwo posiadało pełną niezależność, a zwłaszcza, by krajowa rada sądownictwa, prokuratura oraz sądy w ogólności były zarządzane w sposób wolny od wpływów politycznych oraz by mandat niezależnie mianowanych sędziów nie był arbitralnie skracany;
 - b. uregulowania dotyczące węgierskiego banku centralnego były zgodne z prawem europejskim;
 - c. przywrócić i zagwarantować instytucjonalną niezależność ochrony danych i swobodę przepływu informacji poprzez treść odpowiednich przepisów i ich wdrożenie;
 - d. w pełni przywrócić prawo węgierskiego trybunału konstytucyjnego do dokonywania przeglądu całego ustawodawstwa, w tym prawo do przeglądu przepisów budżetowych i podatkowych;
 - e. zagwarantować wolność i pluralizm mediów poprzez treść węgierskiej ustawy medialnej i jej wdrożenie, zwłaszcza w odniesieniu do wejścia w skład Rady ds. Mediów przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego i opozycji;
 - f. nowe prawo wyborcze spełniało europejskie normy demokracji oraz było zgodne z zasadą dotyczącą zmiany politycznej;
 - g. prawo do organizowania politycznej opozycji w sposób demokratyczny było zagwarantowane zarówno wewnątrz instytucji, jak i poza nimi;
 - h. ustawa dotycząca kościołów i wyznań religijnych spełniała podstawowe zasady dotyczące wolności sumienia oraz nie dopuściła, by rejestracja kościołów uzależniona

była od decyzji podjętej większością dwóch trzecich głosów członków węgierskiego parlamentu;

5. wzywa Komisję Europejską, aby zwróciła się do Komisji Weneckiej o wydanie opinii na temat pakietu legislacyjnego, na który składa się konstytucja, przepisy przejściowe oraz ustawy kardynalne, oraz by dalej współpracowała w tych sprawach z Radą Europy;
6. zobowiązuje Komisję Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, aby we współpracy z Komisją Europejską, Radą Europy i Komisją Wenecką kontrolowała sytuację, sprawdzając, czy zalecenia Komisji i Parlamentu Europejskiego, o których mowa w ust. 4 niniejszej rezolucji, zostały wdrożone i w jaki sposób je wdrożono, a także by przedstawiła wyniki tej kontroli w sprawozdaniu;
7. w świetle sprawozdania, o którym mowa w ust. 6, zobowiązuje Konferencję Przewodniczących, aby rozważyła ewentualność uruchomienia niezbędnych środków, w tym środków, o których mowa w art. 74e Regulaminu / art. 7 ust. 1 TUE;
8. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, Radzie Europy, rządowi i parlamentom państw członkowskich, Agencji Praw Podstawowych, OBWE oraz sekretarzowi generalnemu ONZ.